

Stora utskottet

Statsrådets skrivelse till riksdagen om följande förslag från kommissionen: 1.) förslag till rådets förordning om den fleråriga budgetramen 2021—2027 (budgetramförordningen); 2.) förslag till rådets beslut om systemet för Europeiska unionens egna medel (beslutet om egna medel); 3.) förslag till rådets förordning om genomförandebestämmelser till systemet för Europeiska unionens egna medel (genomförandeförordningen om egna medel); 4.) förslag till rådets förordning om metoder och förfaranden för tillhandahållande av egna medel baserade på en gemensam konsoliderad bolagsskattebas, Europeiska unionens system för handel med utsläppsätter och plastförpackningsavfall som inte materialutnyttjas, och om åtgärder för att möta likviditetsbehov (förordningen om tillhandahållande av egna medel); 5.) förslag till rådets förordning om ändring av förordning (EEG, Euratom) nr 1553/89 om den slutliga enhetliga ordningen för uppbörd av egna medel som härrör från mervärdesskatt (förordningen om momsbaserade egna medel) och; 6.) förslag till Interinstitutionellt avtal mellan Europaparlamentet, rådet och kommissionen om budgetdisciplin, samarbete i budgetfrågor och sund ekonomisk förvaltning (det interinstitutionella avtalet om budgetsamarbete)

Till statsrådet

INLEDNING

Remiss

Statsrådet har tillställt riksdagen en utredning enligt 96 § i grundlagen om systemet för Europeiska unionens egna medel UJ 24/2020 vp — U 45/2018 rd.

Utlåtanden

Utlåtande har lämnats av
- finansutskottet FiUU 4/2020 rd

Sakkunniga

Utskottet har hört
- budgetråd Seija Kivinen, finansministeriet
- budgetråd Panu Kukkonen, finansministeriet.

Utlåtande StoUU 8/2020 rd

Samband med andra handlingar

Stora utskottet har tidigare gett ett utlåtande i ärendet, StoUU 12/2018 rd, och tagit ställning till ärendet också i utlåtandena StoUU 6/2020 rd och StoUU 7/2020 rd.

DEN KOMPLETTERANDE SKRIVELSE

Förslag

Europeiska rådet (17—21.7.2020) nådde en överenskommelse om ett nytt system för egna medel, som träder i kraft retroaktivt den 1 januari 2021 efter det att alla medlemsstater har ratificerat beslutet i sina egna nationella beslutsfattande organ.

I statsrådets kompletterande U-skrivelse beskrivs det centrala innehållet i det aktuella förslaget till beslut om systemet för egna medel, främst jämfört med det förslag till beslut om egna medel som kommissionen lade fram i maj 2020. Dessa frågor rör förenkling av de nuvarande momsbase-erade egna medlen, en ny kategori av egna medel samt betalningskorrigeringar (artikel 2), taket för egna medel (artikel 3), en exceptionell och tillfällig ökning av taket för egna medel (artikel 3c), uppbörd av egna medel och tillhandahållande av dessa till kommissionen (artikel 6). Dessutom behandlas i skrivelsen kortfattat eventuella nya egna medel för att finansiera återbetalningen av lånet för återhämtningsinstrumentet (skäl 8).

Statsrådets ståndpunkt

I den kompletterande U-skrivelse som nu behandlas preciseras Finlands ståndpunkter i fråga om beslutet om egna medel i den kompletterande U-skrivelsen UJ 22/2020 vp — U 45/2018 rd och i statsrådets promemoria EUN 92/2020 rd från Europeiska rådets extra möte den 17—18 juli 2020. Dessutom informeras riksdagen om förhandlingsläget i fråga om beslutet om egna medel efter Europeiska rådets riktlinjer i juli.

Statsrådet konstaterar att det kan godkänna rådets ordförandes förslag till rådets beslut om systemet för Europeiska unionens egna medel, som baserar sig på de riktlinjer som Europeiska rådet enades om i juli. Statsrådet kan godkänna en förenkling av den momsbase-erade egna finansieringen i enlighet med Europeiska rådets beslut. Dessutom kan statsrådet godkänna den nationella betalningsandelen för icke-återvinningsbart plastförpackningsavfall som en ny separat reserv. Båda dessa reformer är ekonomiskt fördelaktiga för Finland och ger inte unionen direkt beskattningsrätt.

En ökning till 25 procent av medlemsstaternas uppbördskostnadsandel i anslutning till insamling av traditionella egna medel, maximibeloppet för de egna medlen och bruttominskningar av vissa medlemsstaters bni-base-erade finansieringsandelar utgör en del av den överenskommelse som nåtts och kan godtas som en del av den övergripande lösningen.

Statsrådet anser det vara nödvändigt att den exakta avgränsningen av medlemsstaternas maximala årliga ansvar fastställs i beslutet om egna medel i enlighet med Europeiska rådets riktlinjer.

Utlåtande StoUU 8/2020 rd

I EU:s fleråriga budgetram tillämpas under den kommande budgetramperioden en deflator på 2 procent som motsvarar Finlands förhandlingsmål. När återhämtningsinstrumentet genomförs som en del av budgetramen ska deflatorn också tillämpas på beloppet och finansieringen av återhämtningsinstrumentet.

Statsrådet har beredskap att granska den fortsatta utvecklingen av systemet med egna medel, dock så att ändringarna inte oskäligt ökar Finlands betalningsbörla. Beslut om finansieringen av EU ska också i fortsättningen fattas av medlemsstaterna.

Vid fullföljandet av beslutet om egna medel ska Finlands förhandlingsmål vägas mot den överenskommelse som nåddes vid Europeiska rådets möte i juli och mot Finlands helhetsintresse.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmänt

Det aktuella utlåtandet gäller statsrådets preciserade ståndpunkter om det tyska ordförandeskapets förslag till rådets beslut om systemet för EU:s egna medel. Statsrådet föreslår att Finland kan godkänna rådets ordförandes förslag till rådets beslut om systemet för Europeiska unionens egna medel, som baserar sig på de riktlinjer som Europeiska rådet enades om i juli.

Med hänvisning till sina utlåtanden StoUU 6/2020 rd och StoUU 7/2020 rd instämmer stora utskottet i enlighet med finansutskottets utlåtande i handlingsplanen enligt statsrådets kompletterande skrivelse UJ 24/2020 vp — U 45/2018 rd och framför nedan endast vissa kompletterande anmärkningar i fråga om förslaget till beslut om egna medel. Utskottet tar inte i detta utlåtande ställning till andra frågor som gäller den fleråriga budgetramen (2021—2027) eller återhämtningspaketet, utan uttalar sig om dem utifrån statsrådets separata utredningar enligt 96 och 97 § i grundlagen.

Utvärdering av förslaget till beslut om egna medel

Av de utredningar som utskottet fått framgår att Finlands nettobetalningsandel enligt Europeiska rådets beslut i juli under den kommande budgetramperioden kommer att stiga med cirka 4 procent (676 miljoner euro), medan medlemsstaternas avgifter i genomsnitt kommer att öka med ungefär 10 procent. Finland är också under den kommande budgetramperioden en av de minsta nettobetalarna och en mindre betalare än något av de länder som tar emot betalningskorrigeringar. Den andel av vissa medlemsstaters återbetalningar som förhandlas fram enligt budgetramperiod och som ingår i Finlands nettoutbetalningskalkyl uppgår under den kommande perioden till 856 miljoner euro, således cirka 120 miljoner euro per år.

Enligt statsrådet är de ekonomiska konsekvenserna av de ändringar som gjorts i systemet för egna medel tudelade. Förenklingen av den momsbaseade egna reserven och införandet av den plastbaseade egna reserven minskar Finlands nationella betalningsandel (2018 års priser) med 418 miljoner euro och är ekonomiskt fördelaktigt för Finland. Uppbördsavgifterna för egna medel ökar Finlands medlemsavgifter med ett nettobelopp på uppskattningsvis 62 miljoner euro.

Utlåtande StoUU 8/2020 rd

Beslutet om egna medel innehåller också en fullmakt för kommissionen att uppta lån på 750 miljarder euro, som delvis används till understöd (390 miljarder euro) och delvis till lån (360 miljarder euro). I beslutet har medlemsstaternas ansvar begränsats noggrant. Det maximala årliga ansvaret för användningen av kontanta medel är under alla omständigheter begränsat till andelen av den temporära och extraordinära ökningen av taket för egna medel, som utgör 0,6 procent av medlemsstaternas sammanlagda bni. Beslutet innehåller också bestämmelser om omedelbar återbetalning av medel inom den rättsliga ramen för EU:s budget.

I likhet med statsrådet och finansutskottet (FiUU 4/2020 rd) anser stora utskottet att det tyska ordförändskapets förslag till rådets beslut om systemet för egna medel, som baserar sig på de riktlinjer som Europeiska rådet enades om i juli, kan godkännas när det vägs mot den överenskommelse som nåddes vid Europeiska rådet i juli och mot Finlands helhetsintresse.

Stora utskottet upprepar sin syn på att Finlands EU-medlemskap baserar sig på den totala nytta som medlemskapet medför för vårt land. Frågan om Finlands intresse kan inte bedömas enbart genom det nettobidrag som vårt land betalar till EU:s budget. EU:s budget är ett nollsummespel där återflödet till medlemsstaten grundar sig på behov, medan avgifterna är beroende av betalningsförmågan. Vid förhandlingarna om budgetramen strävar Finland efter ett optimalt förhållande mellan bidrag och återflöde. Kalkylen påverkas också av hur helheten påverkar den ekonomiska tillväxten i olika länder; den ekonomiska tillväxt som genom budgeten uppnåtts i en annan medlemsstat sänker Finlands betalningsandel. Den faktiska nyttokalkylen baserar sig dock inte på budgetöverföringarna, utan på utfallet av de offentliga nyttigheter som EU-medlemskapet erbjuder och på realekonomin. (StoUU 6/2020 rd).

Stora utskottet instämmer med finansutskottet (FiUU 4/2020 rd) i att det är viktigt att förenklingen av momsbaseerade egna medel samt beredningen och ibruktagandet av nya plastbaseerade egna medel framskrider. Båda dessa reformer är ekonomiskt fördelaktiga för Finland och ger inte unionen direkt beskattningsrätt.

I likhet med statsrådet anser stora utskottet att det är nödvändigt att maximiansvaret för lån inom ramen för återhämtningsinstrumentet begränsas betydligt i beslutet om egna medel. Arrangemanget är exceptionellt, tillfälligt och bundet till följderna av Covid-19-krisen samt fastställandet av den exakta begränsningen av det maximala årliga ansvaret, vilket motsvarar de mål som stora utskottet ställt upp i sina utlåtanden StoUU 6/2020 rd och StoUU 7/2020 rd. Också den deflator på 2 procent som tillämpas på budgetramen motsvarar Finlands förhandlingsmål, där man betonade den mekanism för priskorrigerings som redan använts sedan 2007. När återhämtningsinstrumentet genomförs som en del av budgetramen tillämpas deflatorn också på beloppet och finansieringen av återhämtningsinstrumentet.

Stora utskottet anser dessutom att det är viktigt att iakttagandet av rättsstatsprincipen integreras i användningen av EU-medel i enlighet med vad som överenskommit i Europeiska rådet. Det är viktigt att kopplingen mellan iakttagandet av rättsstatsprincipen och EU-finansieringen stärks jämfört med nuläget.

Utlåtande StoUU 8/2020 rd

Utveckling av systemet för egna medel

Enligt en rapport från stora utskottet nådde Europeiska rådet en lösning på frågan om eventuella andra nya medel för att finansiera återbetalning av lån som tagits inom ramen för återhämtningsinstrumentet. Enligt avgörandet ska kommissionen bland annat lägga fram förslag till en tullmekanism för koldioxidutsläpp och en digital skatt samt en finansieringskälla som hänför sig till intäkterna från auktioneringen av utsläppsrätter och också söka nya finansieringskällor. Bland dessa möjliga finansieringskällor nämndes bland annat skatt på finansiella transaktioner.

Stora utskottet upprepar sin ståndpunkt att Finland bör förhålla sig öppet till diskussionen om systemet med EU:s egna medel. Medlemsstaternas beskattningsunderlag minskar till följd av att en del av affärsverksamheten överförs till nätet eller till skatteparadis. Det är därför motiverat att utreda möjligheterna att stärka den offentliga sektorns finansiella ställning och finanssektorns transparens genom åtgärder på EU-nivå. Det skulle göra det möjligt att minska medlemsstaternas bni-baserade avgifter. Väl övervägda miljöbaserade avgifter kan också styra EU:s inre marknad mot gemensamt uppställda klimat- och miljömål. Det har visat sig att åtgärder som dämpar klimatförändringen har goda stimulanseffekter. (StoUU 6/2020 rd).

Stora utskottet instämmer dock i finansutskottets bedömning att den fortsatta beredningen kräver fortsatt grundliga utredningar före det nationella ställningstagandet. Finansutskottet anser det vara viktigt att besluten om EU-finansiering även i fortsättningen hör till medlemsländerna (FiUU 4/2020 rd).

UTSKOTTETS UTLÅTANDE

Stora utskottet meddelar

att utskottet omfattar statsrådets ståndpunkt i ärendet.

Utlåtande StoUU 8/2020 rd

Helsingfors 30.9.2020

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Satu Hassi gröna
1. vice ordförande Jani Mäkelä saf
2. vice ordförande Merja Kyllönen vänst
medlem Paavo Arhinmäki vänst
medlem Eva Biaudet sv
medlem Ritva Elomaa saf
medlem Sari Essayah kd
medlem Maria Guzenina sd
medlem Jussi Halla-aho saf
medlem Eveliina Heinäluoma sd
medlem Olli Immonen saf
medlem Eeva Kalli cent
medlem Pia Kauma saml
medlem Ville Kaunisto saml
medlem Kimmo Kiljunen sd
medlem Johannes Koskinen sd
medlem Jouni Ovaska cent
medlem Lulu Ranne saf
medlem Arto Satonen saml
medlem Iris Suomela gröna
medlem Sinuhe Wallinheimo saml
medlem Anne-Mari Virolainen saml
ersättare Pasi Kivisaari cent
ersättare Matias Mäkynen sd
ersättare Arto Pirttilahti cent.

Sekreterare var

utskottsråd Anna Sorto.

Utlåtande StoUU 8/2020 rd
Avvikande mening 1

AVVIKANDE MENING 1

Motivering

Sannfinländarna anser att statsrådets förhandlingsmål bör vara de synpunkter som framförs i avvikande mening 1 i stora utskottets utlåtande StoUU 6/2020 rd, i avvikande mening 1 i FiUU 4/2020 rd och i grundlagsutskottets utlåtande GrUU 16/2020 rd.

Avvikande mening

Vi föreslår

att stora utskottet i sitt utlåtande meddelar att det inte godkänner Europeiska kommissionens förslag till system för egna medel och att statsrådet bör förkasta förslaget.

Helsingfors 30.9.2020

Jani Mäkelä saf
Olli Immonen saf
Ritva Elomaa saf
Lulu Ranne saf
Jussi Halla-aho saf

Utlåtande StoUU 8/2020 rd Avvikande mening 2

AVVIKANDE MENING 2

Motivering

Samlingspartiets riksdagsgrupp förhåller sig reserverat till planen att öka EU:s egna medel. Den största oron för Samlingspartiets riksdagsgrupp är höjningen av de finländska skattebetalarnas totala skattegrad samt riskerna och osäkerheten i samband med planeringen av nya egna medel. Samlingspartiets riksdagsgrupp förhåller sig reserverat särskilt till vissa nya inkomstkällor.

EU måste ha en exakt, realistisk och hållbar plan för att återbetala sin gemensamma skuld. Samlingspartiets riksdagsgrupp anser att det behövs en juridiskt bindande tidtabell för ibruktandet av nya inkomstkällor. Samlingspartiets riksdagsgrupp godkänner inte en ökning av medlemsavgifterna eller nedskärningar i EU:s program och projekt för betalning av skulden. Ur den synvinkeln är kommissionens strävan att öka EU:s egna medel befogad, men ökningen av egna medel måste göras på ett sätt som inte skadar EU-ländernas ekonomier genom att höja den totala skattegraden i länderna. Samtidigt kan EU:s konkurrenskraft inte skadas oproportionerligt jämfört med andra stora världsekonomier.

Samlingspartiets riksdagsgrupp betonar att återhämtningsfonden ska vara av engångsnatur. Därför kräver vi att regeringen främjar åtgärder som förbättrar medlemsstaternas skuldållbarhet. Detta är av största vikt, och Samlingspartiets riksdagsgrupp har upprepade gånger efterlyst att en skuldsaneringsmekanism ska införas samt strikta villkor och klara kriterier för återhämtningsfonden.

Den totala skattesatsen får inte skärpas

I en internationell jämförelse har Finland en av de högsta totala skattesatserna i världen. Detta måste beaktas vid hanteringen av EU:s nya egna medel. Samlingspartiets riksdagsgrupp efterlyser en ärlig diskussion om hur EU:s egna medel ska skapas så att finländarnas skattebördasom helhet inte ökar ytterligare. Finländarnas skattebördasom får inte öka på grund av eventuella nya EU-avgifter och EU-skatter. Regeringen måste utarbeta ett konkret förslag till hur beskattningen av arbete och risktagning ska lindras i samma proportion som de nya skatterna och avgifterna på EU-nivå, så att betalningsbördan för de nya egna medel som införs i systemet för EU:s egna medel inte höjer Finlands totala skattegrad.

Ibruktandet av EU:s nya inkomstkällor förutsätter kraftig förhandspåverkan av regeringen

EU:s nya inkomstkällor förutsätter en omfattande samhällelig och politisk debatt som vi har saknat i Finland. Beslutet om egna medel är av avgörande betydelse för Europeiska unionens framtid. I så pass stora frågor förväntas regeringen agera proaktivt.

Samlingspartiets riksdagsgrupp anser att av de nya inkomstkällor som kommissionen föreslår är plastskatten och utvidgningen av systemet för handel med utsläppsrätter förmånliga sätt för Finland att öka EU:s egna medel. Mekanismen för koltullar är enligt Samlingspartiets riksdagsgrupp också ett förslag som kan utvecklas. Om det genomförs på rätt sätt kan det förhindra orättvisa för-

Utlåtande StoUU 8/2020 rd Avvikande mening 2

delar för importvaror vars utsläpp inte har betalats och binda handelspartner utanför EU till gemensamma globala riktlinjer. I bästa fall fungerar dock koltullen som en avskräckande faktor, som realiseras först om man inte förbinder sig till de riktlinjer som nämns ovan.

Samlingspartiets riksdagsgrupp anser att den digitala skatten och skatten på finansiella transaktioner på EU-nivå inte är förmånliga för Finland. Den digitala skatten kan inverka negativt på Finlands ställning och ekonomi. Kommissionen lade redan 2018 fram ett förslag till en digital skatt på EU-nivå. Finansminister Orpo konstaterade då att om kommissionens förslag till digital beskattning godkänns skulle Finland och de övriga nordiska länderna förlora skatteinkomster, men stora EU-länder såsom Frankrike skulle gynnas. Kommissionens förslag grundade sig då på tanken att den stat där användaren av digitala tjänster är belägen skulle ha beskattningsrätt. Finland har tidigare ansett att skatt ska betalas för företagsverksamhet där värdet uppkommer. Samlingspartiets riksdagsgrupp anser att skatten på finansiella transaktioner inte är ett ändamålsenligt sätt att öka EU:s egna medel. Skatten skulle kunna driva kapital på flykten till finanscentrum utanför EU. Införandet av skatten är förenat med betydande osäkerhetsfaktorer i synnerhet på grund av Storbritanniens utträde ur EU och att London i egenskap av finansiellt centrum hamnar utanför EU.

Återhämtningsfonden ska vara av engångsnatur

Återhämtningsfonden ska vara av engångsnatur. EU:s budget får i framtiden inte finansieras med lånemedel. För att säkerställa engångsnaturen måste man komma överens om hur systemet med nya egna medel ska samordnas med medlemsavgiftssystemet efter det att lånen har betalats. Samlingspartiets riksdagsgrupp anser att det är eftersträvansvärt att medlemsavgifterna sjunker i samma proportion som de medel som inflyter via de nya medlen till Europeiska unionen, förutsatt att dess uppgifter förblir som för närvarande. Samlingspartiets riksdagsgrupp anser att regeringen noggrant bör utreda hur eventuella nya egna medel påverkar skatteutfallet i Finland.

Slutligen förutsätter Samlingspartiets riksdagsgrupp att regeringen främjar införandet av skuldsaneringsmekanismen på EU-nivå. Det skulle motivera medlemsländerna att sänka sina skuldnivåer, så att man i EU kan koncentrera sig på sådant som faktiskt ger mervärde. Lösningarna på EU-nivå bör motivera medlemsländerna till strukturella reformer och ökad konkurrenskraft. Det väsentliga i detta är att de landspecifika rekommendationerna som alla EU-länder ska följa är bindande. Utan strikta villkor är EU-projekten dömda att misslyckas, såsom man såg i fråga om styrapaketet för den ekonomiska politiken (s.k. six-pack) och budgetdisciplinpaketet (two-pack).

Rättsstatsprincipen kan inte ses som en separat helhet, utan iakttagandet av den bör vara ett villkor för att få EU-finansiering. Sambandet mellan det stödpaket som förhandlats fram vid Europeiska rådet och respekten för rättsstatsprincipen är alltför brett formulerat. Samlingspartiets riksdagsgrupp förutsätter mer exakta beslut om att genomförandet av rättsstatsprincipen faktiskt och i alla situationer kan övervakas effektivt. EU:s finansieringslösningar och i synnerhet Finlands andel i dem måste kunna samordnas med de förutsättningar som fastställts av Finlands riksdag och grundlagsutskott.

Utlåtande StoUU 8/2020 rd
Avvikande mening 2

Avvikande mening

Vi föreslår

att stora utskottet beaktar det som sägs ovan som Finlands förhandlingsmål.

Helsingfors 30.9.2020

Anne-Mari Virolainen saml

Sinuhe Wallinheimo saml

Pia Kauma saml

Arto Satonen saml

Ville Kaunisto saml

Utlåtande StoUU 8/2020 rd Avvikande mening 3

AVVIKANDE MENING 3

Motivering

I kommissionens förslag till beslut om unionens egna medel föreslås det att beloppet av egna medel ska höjas i fråga om åtaganden och betalningar och att kommissionen med unionens budget som täckning ska kunna låna upp 750 miljarder euro på finansmarknaden för finansiering av åtgärder enligt EU:s budget fram till 2023. Lånen ska redovisas som unionens externa inkomster som är bundna till användningsändamålet. Fram till utgången av 2058 höjs maximibeloppen enligt beslutet om unionens egna medel från och med 2021 med 0,6 procentenheter, vilket innebär att de egna medlen är 2,06 procent i fråga om unionens åtaganden och 2,0 procent i fråga om betalningar.

Om man antar att åtagandebemyndigandena och utgifterna enligt EU:s budgetram är mindre än så, är denna marginal den främsta garantin för unionens upplåning. De facto kan man dock inte veta vilka lösningar den fleråriga budgetramen kommer att bygga på efter 2028 eller hurdana egna medel som ingår i den samt hurdana betalningsminskningar medlemsstaterna då har.

Bemyndigandet att uppta lån på 750 miljarder euro för återhämtningsfonden kommer att leda till en ändring av systemet för egna medel på ett sådant sätt att det är svårt att exakt uppskatta den slutliga utgiftsposten, eftersom återbetalningstiden för lånet sträcker sig fram till 2058 och det inte går att exakt förutse unionens finansieringskostnader under denna period. Också dessa ansvarsområden är en del av Finlands totala ansvar, som bör beaktas och kunna fastställas noggrant på det sätt som grundlagsutskottet förutsätter (GrUU 11/2020 rd, GrUU 12/2020 rd, GrUU 16/2020 rd).

Åtagandena i anslutning till återhämtningsfonden kommer att utgöra ett komplement till Finlands tidigare, redan överenskomna åtaganden. Riksdagen har i sina utlåtanden betonat att ”den samlade bedömningen av den växande exponeringen inverkar i sista hand på om arrangemangen i anslutning till coronakrisen kan anses vara förenliga med grundlagen. Grundlagsutskottet har dessutom förutsatt att statsrådet i sina utredningar om förslag av den här typen bör bedöma de ekonomiska ansvaren och riskerna kumulativt och även med hänsyn till ärenden som väntas bli aktuella och ska avgöras inom den närmaste framtiden” (GrUU 11/2020 rd, GrUU 12/2020 rd). Utifrån det aktuella förslaget är det inte möjligt att göra en noggrann bedömning av detta.

Arrangemanget i samband med återhämtningsinstrumentet är bindande för riksdagen när den beslutar om statsbudgeten fram till 2058, vilket innebär att det är fråga om en långvarig budgetbe-gränsning vars konsekvenser är svåra att exakt definiera.

Till beslutet om egna medel fogas dessutom ett nytt led 4 i artikel 6 om att unionens medlemsstater ansvarar för att unionen kan fullgöra sina skyldigheter i fråga om upplåning. Om anslagen i EU:s budget inte räcker till för att täcka de skyldigheter som följer av upplåningen, bör medlemsstaterna ställa de medel som är nödvändiga för detta ändamål till kommissionens förfogande. Medlemsstaterna är således i sista hand ansvariga för att täcka unionens åtaganden. Den övre exponeringsgränsen för finska staten — inklusive överborgren — ska vara lagstadgad (GrUU 5/2011

Utlåtande StoUU 8/2020 rd Avvikande mening 3

rd). Även om maximiexponeringarna kan begränsas på årsnivå är det oklart hur långt exponeringarna kan sträcka sig genom att öka exponeringarnas löptid. Det är dessutom oklart om dessa extra exponeringar förutsätter ett separat samtycke av Finland, med andra ord om riksdagen har möjlighet att delta i dessa beslut om ansvarsåtaganden för den avstående borgensmannen (GrUU 22/2011 rd, GrUU 12/2018 rd).

När förslagen genomförs kommer de att förändra unionen när det gäller de viktigaste principerna för dess verksamhet. Unionen kommer att börja finansiera sin verksamhet med skuld, och på kort sikt kommer skuldbördan att öka till en nivå som är svår eller omöjlig att hantera inom ramen för unionens nuvarande inkomststruktur. Samtidigt skulle den ta på sig ansvaret för att garantera — och i framtiden förväntas garantera — de svagare medlemsstaternas ekonomiska hållbarhet vid kriser. Ansvaret för systemet bärs i sista hand av medlemsstaterna gemensamt.

Det är inte heller fråga om ”en normal utveckling av unionens interna funktioner på institutionell nivå”, som i allmänhet har ansetts vara irrelevant med tanke på överföringen av behörighet enligt grundlagen. Införandet av nya egna medel handlar i själva verket också om att ge EU direkt beskattningsrätt.

Att ändra systemet med egna nya medel på det sätt som föreslås är inte bara en situation som inte kunde förutses i Finland när fördragen ratificerades, och för vilken det således inte finns något mandat från medborgarna. Det är också fråga om en situation som till och med EU:s egna institutioner (rådet och kommissionen) hittills har ansett vara juridiskt omöjlig.

Frågan om finansieringen av unionens verksamhet är mycket principiell. När den nya tolkningen har antagits blir det lättare att tillämpa den i fortsättningen. Fram till 2058 kommer unionen att drabbas av många nya ekonomiska kriser. Det är orealistiskt att räkna med ett sådant tänkesätt att den ekonomiska gränsen framöver kan förskjutas enbart med Finlands samtycke. Om det redan nu är politiskt svårt att neka samtycke, är det i praktiken omöjligt i det skede då gränsen en gång har öppnats.

Dessutom är arrangemanget ekonomiskt ofördelaktigt för Finland — inte bara som nettobetalandare — utan också genom den räntenivå som används. På obligationsmarknaden har det för återhämtningsfonden sannolikt uppskattats en ränta på franska statens nivå, således 0,25 procent exempelvis för en skuld på 30 år. Finska statens egen skuldfinansiering för motsvarande tid har varit 0,1 procent. Om det är politiskt viktigt för regeringen att förbinda sig till återhämtningsfonden för andra EU-länder, blir det billigare att ta lån i finska statens namn och skicka pengarna till andra EU-länder.

Avvikande mening

Jag föreslår

att stora utskottet inte godkänner en ändring av systemet för egna medel, som innebär att EU får direkt beskattningsrätt, och inte heller den fullmakt att uppta lån på 750 miljarder euro för den återhämtningsfond som ska inrättas solidariskt, och att den fleråriga budgetramen och krisåtgärderna hålls åtskilda och att utskottet därför inte godtar detta förfarande.

Utlåtande StoUU 8/2020 rd
Avvikande mening 3

Helsingfors 30.9.2020

Sari Essayah kd